

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

EFFECTS OF LEARNING EXPERIENCE MANAGEMENT USING COLLABORATIVE
LEARNING WITH GROUP PROCESS ON PROSOCIAL
BEHAVIORS OF KINDERGARTENERS

Received: April 23, 2021

Revised: June 1, 2021

Accepted: June 30, 2021

ณสิกาญจน์ ดำริวัฒนเศรษฐ์¹, ศิรประภา พฤทธิกุล², สุกัลยา สุเมธ³
Nasikarn Dumrivattanaset¹, Siraprapa Phruttikul², Sukanlaya Sucher³

*Corresponding Author, E-mail: 62920352@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือเด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟพิวาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และแบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลองอยู่ในระดับดี 2) เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มสามารถนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลได้

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง กระบวนการกลุ่ม พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม เด็กอนุบาล

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ²รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The purposes of this quasi-experimental research were to study and compare the prosocial behaviors among kindergarteners before and after learning experience management using collaborative learning with group process. Research sample consisted of 32 kindergarteners aged 5 to 6 years at St. Joseph Tippawan School, Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1, in the second semester of the academic year 2020. Research instruments were lesson plans of learning experience management using collaborative learning with group process and observation form of kindergarteners' prosocial behaviors. The statistic used for data analysis were mean, standard deviation, and independent t-test.

Major findings were as follows: 1) The kindergarteners' prosocial behaviors before the experiment was at a needs improvement level, after the experiment at a good level. 2) The kindergarteners' prosocial behaviors after the experiment was significantly higher than those before, at the .05 level.

This research results revealed that learning experience management using collaborative learning with group process can be used to develop prosocial behaviors among kindergarteners.

Keywords: Collaborative Learning, Group process, Prosocial Behavior, Kindergarteners

บทนำ

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม หมายถึง การกระทำที่บุคคลแสดงออกด้วยความสมัครใจเพื่อมุ่งสร้างประโยชน์หรือช่วยเหลือผู้อื่นให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอันเกิดจากความเอื้ออาทรหรือการเห็นผู้อื่นเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่จำเป็นของสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับ ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ และพัชรี ผลโยธิน (2555) ที่กล่าวว่า พัฒนาการด้านสังคมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตในปัจจุบัน เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม บุคคลที่จะมีความสามารถในการเข้าสังคมได้ดีต้องรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ มีน้ำใจ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำแสดงถึงการมีพัฒนาการด้านสังคมที่ดี แต่พัฒนาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนตั้งแต่เด็ก เพื่อเป็นพื้นฐานของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพต่อไป

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ช่วงวัยอนุบาล เนื่องจากเด็กจะเริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับกติกาการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก (Eisenberg, Olson, Neumark-Sztainer, Story & Bearinger, 2004) สอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550) ที่กล่าวว่าเด็กวัย 3-6 ปี เป็นวัยที่เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นจากสิ่งรอบตัว ต้องการแบบอย่างด้านสังคมและจริยธรรม เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมและช่วยให้เด็กมีพัฒนาการสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ปัญหาสังคมที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนในขณะนี้คือปัญหาความเสื่อมทางศีลธรรมและจริยธรรม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2553) ซึ่งผลการสำรวจคุณลักษณะพึงประสงค์ของคนไทยเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางในการ

พัฒนาวิธีการเรียนรู้ของคนไทย พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในสังคมคือการขาดคุณธรรม จริยธรรม สาเหตุหลักเกิดจากเด็กสร้างสัมพันธ์ภาพร่วมกับผู้อื่นลดน้อยลงและไม่ตระหนักถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) สาเหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากสถาบันครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ครอบครัวมีสัมพันธ์ภาพร่วมกันน้อยลงส่งผลกระทบต่อทักษะด้านสังคมของเด็ก (สุริยเดว ทรีปาตี, 2553) และ กิดานันท์ มะลิทอง (2548) ยังได้กล่าวถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของมนุษย์เสื่อมถอยและขาดทักษะทางสังคม จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 ควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมและการแสดงออกทางอารมณ์ (พรเพ็ญ บัวทอง, 2555) อีกทั้งการทำงานร่วมกับกลุ่มจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างรอบคอบ ช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและลักษณะนิสัยที่ดีงามได้ (ทิศนา แคมมณี, 2561)

การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มีแนวโน้มสามารถนำมาพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลได้ เนื่องจาก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือกระทำผ่านสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางบวก การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประสานความคิดและแนวปฏิบัติที่ทุกฝ่ายยอมรับ พัฒนาตนเองและนำจุดเด่นของแต่ละคนมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานสมาชิกกลุ่มที่ดีเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นเตรียมความพร้อม (2) ขั้นสอน (3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม (4) ขั้นตรวจสอบผลงานและการทดสอบ (5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Johnson and Johnson, 2003) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ciampa, Far และ Kaplan (2000) พบว่า การเรียนแบบร่วมมือสามารถพัฒนาเด็กระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีพฤติกรรมการยอมรับทางสังคมมากขึ้นและเรียนรู้โน้ตทัศน์ที่จำเป็นของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่ ทักษะการฟัง การร่วมมือ การเคารพผู้อื่น การแก้ไขความขัดแย้งด้วยวิธีการทางบวก

กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการทำงานร่วมกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน (นิภา เกษตรสมบูรณ์, 2558) จึงสามารถนำมาใช้ในการหนุนเสริมทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังได้ ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่มมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียน (2) ขั้นนำ (3) ขั้นสอน (4) ขั้นการวิเคราะห์ (5) ขั้นประเมินผล (6) ขั้นสรุปและนำไปใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542; สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2547) ผลการวิจัยที่นำขั้นตอนของกระบวนการกลุ่มไปใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า สามารถส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมด้านการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ (กาญจนา สิงห์เรศร์, 2551) สามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ชลิดา ชวนานนท์, 2552) สามารถส่งเสริมพฤติกรรมด้านกระบวนการกลุ่มของเด็กอนุบาลได้ (อมรรัตน์ สารบุญ, 2563: บทคัดย่อ)

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่นำมาพัฒนาเด็กอนุบาลในการวิจัยครั้งนี้มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การปลอบโยน และการให้ความร่วมมือ ซึ่งศึกษามาจากแนวคิดของนักวิชาการนอกจากนี้ Mussen and Eisenberg-Berg (1977) ที่กล่าวว่า การให้ความช่วยเหลือเป็นการบรรเทาความต้องการของผู้อื่นช่วยให้ผู้อื่นบรรลุเป้าหมายของตนเอง และการแบ่งปันเสียสละสิ่งของที่ตนมีอยู่ให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ Beaty (2005) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้านศีลธรรมหรือการรู้จักผิดชอบชั่วดี แสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยการปลอบโยนการปลอบใจ รวมทั้ง Baumeister and Bushman (2008) ได้กล่าวถึง

การให้ความร่วมมือกันเป็นการกระทำเพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน โดยการปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

ความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เด็กอนุบาลจะได้รับการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมซึ่งเป็นการวางรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถใช้ทักษะชีวิตที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

สมมติฐานการวิจัย

เด็กอนุบาลหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หลังการทดลองมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟทิพวัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 ห้องเรียน 128 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาล อายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟทิพวัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน 32 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง

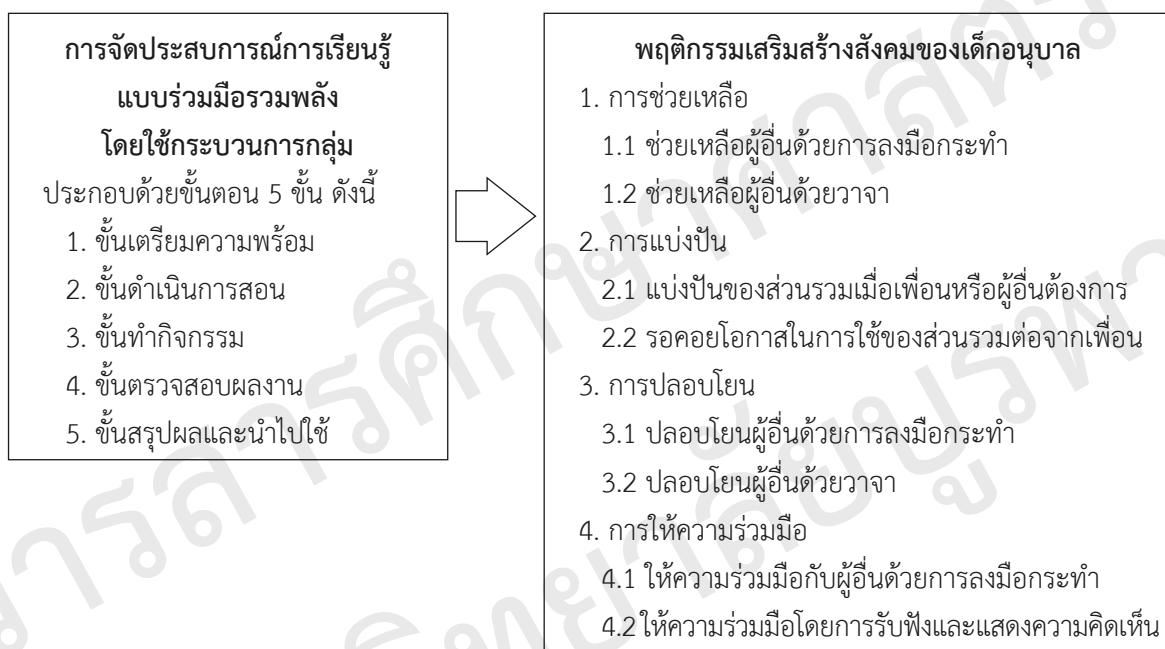
นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้สังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังและการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมาเป็นฐานในการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี ซึ่งมีแนวทางการจัดประสบการณ์ได้แก่ (1) การเรียนรู้ผ่านสังคมแห่งการเรียนรู้โดยทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่มีความหลากหลาย (2) ส่งเสริมให้เด็กทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน ช่วยเหลือกันในการตั้งเป้าหมาย วางแผน และลงมือปฏิบัติ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิกเพื่อนำพากลุ่มไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน (3) ส่งเสริมทักษะการทำงานแบบร่วมมือที่ดี คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อสารและปรึกษา ร่วมกัน รับฟังและยอมรับความคิดที่แตกต่าง ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มสังเคราะห์ได้ 5 ขั้นตอน คือ (1) เตรียมความพร้อม คือ ขั้นตอนการแนะนำกิจกรรม จัดกลุ่ม จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ และร่วมกันตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียน (2) ดำเนินการสอน คือ ขั้นตอนนำเข้าสู่บทเรียน อธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรม มอบหมายงาน แนะนำกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีและข้อตกลง เด็กวางหน้าที่ของสมาชิกของแต่ละคนในกลุ่มและวางเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน (3) ทำกิจกรรม คือ ขั้นตอนที่ได้เด็กอนุบาลได้ร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ตกลงไว้ โดยมีครูคอยสังเกต ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก (4) ตรวจสอบผลงาน คือ ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน ประเมินผลการทำงานกลุ่มกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและสมาชิกร่วมกัน (5) สรุปผลและนำไปใช้ คือ ขั้นตอนการสนทนาสรุปประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ประกอบเหตุการณ์ขณะเด็กทำกิจกรรมและการอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เด็กสามารถนำข้อสรุปไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม การจัดประสบการณ์ในครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 30 นาที จำแนกประเภทกิจกรรมได้เป็นเกม นันทนาการ 8 แผน เล่นแบบร่วมมือ 12 แผน และศิลปะแบบร่วมมือ 12 แผน รวมทั้งสิ้น 32 แผน

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล หมายถึง การกระทำที่เด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี แสดงออกด้วยความสมัครใจเพื่อมุ่งสร้างประโยชน์หรือช่วยเหลือเพื่อน กลุ่ม และครูให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอันเกิดจากความเอื้ออาทรหรือการเห็นผู้อื่นเป็นสำคัญ ประเมินโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลที่มีโครงสร้างการประเมิน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการช่วยเหลือ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ (1.1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ (1.2) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยวาจา (2) ด้านการแบ่งปัน มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ (2.1) แบ่งปันของส่วนรวมเมื่อเพื่อนหรือผู้อื่นต้องการ (2.2) รอคอยโอกาสในการใช้ของส่วนรวมต่อจากเพื่อน (3) ด้านการพลอบโยน มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ (3.1) พลอบโยนผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ (3.2) พลอบผู้อื่นด้วยวาจา (4) ด้านการให้ความร่วมมือ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ (4.1) ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ (4.2) ให้ความร่วมมือโดยการรับฟังและแสดงความคิดเห็น เกณฑ์การประเมินเป็นมาตราประมาณค่าแบบบรรยาย (Scoring rubric) 3 ระดับคุณภาพ แปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล คือ คะแนน 2.34–3.00 แปลผลอยู่ในระดับดี คะแนน 1.67–2.33 แปลผลอยู่ในระดับพอใช้ และคะแนน 1.00–1.66 แปลผลอยู่ในระดับควรส่งเสริม แบบสังเกตฯ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) เท่ากับ 1.00 จำนวน 15 รายการและ .67 จำนวน 9 รายการ มีค่าความเชื่อมั่นตลอดทั้งฉบับเท่ากับ .90

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้พบปัญหาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม จึงมีความสนใจแก้ปัญหาดังกล่าวโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับกระบวนการกลุ่มจำนวน 32 แผน สำหรับเด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Johnson and Johnson, 2003) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542; สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547) แล้วสังเคราะห์ลำดับขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเด็กอนุบาลจะได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มผ่านปฏิสัมพันธ์แบบร่วมมือรวมพลังในกิจกรรมเกมนันทนาการ เล่นแบบร่วมมือ และศิลปะแบบร่วมมือซึ่งจะพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล สามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากร ได้แก่ เด็กอนุบาล อายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟพิพัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 ห้องเรียน 128 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จำนวน 32 คน เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ ความสมัครใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย เกณฑ์การคัดออก ได้แก่ ระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และ ผู้ปกครองสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม จากนั้นสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฯ ได้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อม 2) ดำเนินการสอน 3) ทำกิจกรรม 4) ตรวจสอบผลงาน และ 5) สรุปผลและนำไปใช้

3.1.2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 8 หน่วย โดยการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟทิพวัล จึงสามารถกำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรม 8 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ผัก 2) สัตว์ 3) การสื่อสาร 4) อาหาร 5) หนังสือ 6) การคมนาคม 7) บ้าน 8) ดอกไม้โดยจำแนกกิจกรรมเป็นเกมนันทนาการ จำนวน 8 แผน เล่นแบบร่วมมือ จำนวน 12 แผน และศิลปะแบบร่วมมือ จำนวน 12 แผน รวมทั้งสิ้น 32 แผน

3.1.3 สร้างคู่มือและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล จำนวน 8 หน่วย 32 แผน จากนั้นนำคู่มือและแผนจัดประสบการณ์ฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องและความตรงเชิงกับเนื้อหา (IOC) ได้ผลเท่ากับ 1.00 จำนวน 7 รายการและ .67 จำนวน 12 รายการ สรุปว่าเนื้อหาของแผนฯ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3.1.4 นำร่องแผนการจัดประสบการณ์กับเด็กอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล จากนั้นกำหนดโครงสร้างแบบสังเกตฯ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างการสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
1. การช่วยเหลือ	1.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ	1.1.1 ช่วยเหลือในการเตรียมอุปกรณ์ จัดสภาพแวดล้อม
		1.1.2 ช่วยเหลือในการเก็บของ ดูแลความสะอาดหลังจากทำกิจกรรม
	1.2 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยวาจา	1.2.1 ช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำขั้นตอนการทำกิจกรรม หรือการเล่น
		1.2.2 ช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาในการทำกิจกรรม
2. การแบ่งปัน	2.1 แบ่งปันของส่วนรวมเมื่อเพื่อนหรือผู้อื่นต้องการ	2.1.1 แบ่งปันของเล่นของใช้ส่วนรวมเมื่อเพื่อนในกลุ่มต้องการ
		2.1.2 แบ่งปันของเล่นของใช้ส่วนรวมเมื่อเพื่อนต่างกลุ่มต้องการ
	2.2 รอคอยโอกาสในการใช้ของส่วนรวมต่อจากเพื่อน	2.2.1 บอกความต้องการในการใช้ของเล่น วัสดุอุปกรณ์กับเพื่อน
		2.2.2 รอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น วัสดุอุปกรณ์ต่อจากเพื่อนได้ด้วยตนเอง
3. การพลอบโยน	3.1 พลอบโยนผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ	3.1.1 พลอบโยนผู้อื่นเมื่อเข้าใจว่าเพื่อนหรือผู้อื่นไม่สบายใจ
		3.1.2 พลอบโยนผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ เช่น โอบกอด สัมผัส จับมือ
	3.2 พลอบโยนผู้อื่นด้วยวาจา	3.2.1 พูดให้กำลังใจเมื่อผู้อื่นไม่สบายใจหรือต้องการกำลังใจ
		3.2.2 พูดชมเชยเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม
4. การให้ความร่วมมือ	4.1 ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ	4.1.1 ลงมือทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน
		4.1.2 ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกับเพื่อนตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน
	4.2 ให้ความร่วมมือโดยการรับฟังและแสดงความคิดเห็น	4.2.1 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนและครูในการทำกิจกรรม
		4.2.2 แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนและครูในการทำกิจกรรม

3.2.2 กำหนดลักษณะของแบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลเป็นชนิดมาตราประมาณค่าแบบบรรยายหรือ Scoring rubric 3 ระดับคุณภาพ ใช้สังเกตขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง จากนั้นพิจารณาน้ำหนักของแบบสังเกตดังกล่าวแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 น้ำหนักแบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล	จำนวนตัวบ่งชี้	คะแนน	ร้อยละ
1. การช่วยเหลือ	2	6	25
2. การแบ่งปัน	2	6	25
3. การพลอบโยน	2	6	25
4. การให้ความร่วมมือ	2	6	25
รวม	8	24	100

3.2.3 สร้างคู่มือและแบบสังเกตฯ จากนั้นนำคู่มือและแบบสังเกตฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ผลได้เท่ากับ 1.00 จำนวน 15 รายการ และ .67 จำนวน 9 รายการ สรุปว่าแบบประสังเกตฯ มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.2.4 นำร่องแบบสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมกับเด็กอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ประเมิน 2 คน ได้แก่ ผู้วิจัยและครูประจำชั้น เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องด้วยสูตร RAI (Burry-Stock & others, 1996 : 256) ผลได้เท่ากับ .90 แสดงว่า แบบสังเกตมีค่าความเชื่อมั่นที่สอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แบบแผนการวิจัย

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
O_1	X	O_2

เมื่อ O_1 คือ การสังเกตก่อนการทดลอง (Pretest)

X คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

O_2 คือ การสังเกตหลังการทดลอง (Posttest)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ก่อนการทดลอง สังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสังเกต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 ทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง

5.3 หลังการทดลอง สังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสังเกต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระดับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ดังนี้ คะแนน 02.34–03.00 แปลผลอยู่ในระดับดี คะแนน 01.67–02.33 แปลผลอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 01.00–01.66 แปลผลอยู่ในระดับควรส่งเสริม

6.2 ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที (t -test for Dependent Sample)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ฯ

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล	ก่อนการทดลอง (n=32)			หลังการทดลอง (n=32)		
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
1. การช่วยเหลือ	1.41	0.35	ควรส่งเสริม	2.69	0.33	ดี
1.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ	1.34	0.48	ควรส่งเสริม	2.62	0.49	ดี
1.2 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยวาจา	1.47	0.51	ควรส่งเสริม	2.75	0.44	ดี
2. การแบ่งปัน	1.34	0.35	ควรส่งเสริม	2.59	0.39	ดี
2.1 แบ่งปันของส่วนรวมเมื่อเพื่อนหรือผู้อื่นต้องการ	1.37	0.49	ควรส่งเสริม	2.69	0.47	ดี
2.2 รอคอยโอกาสในการใช้ของส่วนรวมต่อจากเพื่อน	1.31	0.47	ควรส่งเสริม	2.50	0.51	ดี
3. การพลบโยน	1.37	0.34	ควรส่งเสริม	2.62	0.38	ดี
3.1 พลบโยนผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ	1.31	0.47	ควรส่งเสริม	2.53	0.51	ดี
3.2 พลบโยนผู้อื่นด้วยวาจา	1.44	0.50	ควรส่งเสริม	2.72	0.46	ดี
4. การให้ความร่วมมือ	1.31	0.35	ควรส่งเสริม	2.51	0.35	ดี
4.1 ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นด้วยการลงมือกระทำ	1.34	0.48	ควรส่งเสริม	2.56	0.50	ดี
4.2 ให้ความร่วมมือโดยการรับฟังและแสดงความคิดเห็น	1.28	0.46	ควรส่งเสริม	2.47	0.51	ดี
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวม	1.35	0.19	ควรส่งเสริม	2.60	0.16	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.35 ค่าเฉลี่ยรายตัวบ่งชี้ก่อนการทดลองเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ การช่วยเหลือ การพลบโยน การแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ หลังการทดลอง เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ค่าเฉลี่ยรายตัวบ่งชี้หลังการทดลองเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ การช่วยเหลือ การพลบโยน การแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ฯ

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ของเด็กอนุบาล (n=32)	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		t	df	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. การช่วยเหลือ	1.41	0.35	2.69	0.33	1.28	0.47	15.29*	31	.00
2. การแบ่งปัน	1.34	0.35	2.59	0.39	1.25	0.54	13.12*	31	.00
3. การพลบโยน	1.37	0.34	2.62	0.38	1.28	0.47	15.29*	31	.00
4. การให้ความร่วมมือ	1.31	0.35	2.51	0.35	1.20	0.52	13.05*	31	.00
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวม	1.35	0.19	2.60	0.16	1.25	0.14	51.96*	31	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ฯ พบว่า เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การพลบโยน การให้ความร่วมมือ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า (1) เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลองอยู่ในระดับดี (2) เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มสามารถนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลให้สูงขึ้นได้

อภิปรายผล

1. การศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

การศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้านและโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลอง เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมรายด้านทุกด้านและโดยรวมอยู่ในระดับดี หมายความว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขั้นตอนการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่มีความหลากหลาย ทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้ มีการสำรวจอุปกรณ์ก่อนเพื่อใช้ในการวางแผน เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง เป้าหมาย การวางแผนหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันปรึกษาถึงวิธีการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง ในขั้นตอนของการทำกิจกรรมเด็กได้มีการทบทวนเป้าหมายในการทำงานร่วมกันทุกครั้งก่อนเริ่มปฏิบัติกิจกรรม เพื่อทำตามเป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน มีการตรวจสอบขั้นตอนในการวางแผนทำกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามที่ได้วางแผนหรือไม่ มีขั้นตอนใดที่ต้องปรับปรุง รวมถึงการวิเคราะห์และแสดงความรู้สึกที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งความรู้ที่ได้และประสบการณ์จากการทำงานกลุ่ม เด็กจะร่วมกันประเมินว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้หรือไม่ ขั้นตอนของการสรุปและนำไปใช้ เด็กสามารถบอกความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมและสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้จะพัฒนาให้เด็กดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความคิดอิสระ รู้จักที่จะให้ความร่วมมือและเรียนรู้ที่จะคิดและตัดสินใจ โดยการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้

และยอมรับซึ่งกันและกัน (เสกฐาภูมิ ไชยฮัง และวายุ กาญจนศรี, 2563, หน้า 116) และสอดคล้องกับการจัดการเรียนแบบร่วมมือที่ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือกันและการทำงานร่วมกัน (บุญปรภณา มาลาทอง, วิมลรัตน์ จิตรานนท์ และ สิริวารรณ จรัสวีวัฒน์, 2562, หน้า 36) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการกลุ่มที่เน้นพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีต่ออันลักษณะการรวมกลุ่มการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจการสร้างความสัมพันธ์อันดีในกลุ่ม ซึ่ง ทิศนา แคมมณี (2561) กล่าวว่า การทำงานร่วมกับกลุ่ม ช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างรอบคอบ เมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นมีปฏิภิริยาโต้ตอบกับเพื่อนๆ การได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานร่วมกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและลักษณะนิสัยที่ดีงามและเหมาะสมตามวัย

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

การเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบธรรมชาติของเด็กอนุบาลหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มนั้น ช่วยพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฯ ทำให้เด็กมีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม สังเกตได้ว่า เด็กจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่นำเสนอข้อมูลหาข้อสรุปร่วมกัน สอดคล้องกับ พิจิตรา ธรรมสฤติย์ (2552) ซึ่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มนี้จะไม่ยึดครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่จะเป็นการจัดสภาพแวดล้อมและวิถีดำเนินการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าจะสามารถค้นคว้าความรู้ได้จากการร่วมมือกันเรียนรู้ นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2543) กล่าวถึง กระบวนการกลุ่มไว้ว่า มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่เน้นเด็กเป็นสำคัญเน้นขั้นตอนกระบวนการ วิธีการที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เด็กจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เด็กจะได้รับประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลังโดยกระบวนการกลุ่มไปพร้อมๆ กัน เห็นได้ชัดจากพฤติกรรมของเด็กระหว่างการทดลองที่พบว่า ในช่วงแรกที่เด็กยังไม่คุ้นเคยต่อ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เด็กไม่แสดงความคิดเห็นหรือช่วยเหลือเพื่อน ครูผู้สอนให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง เป้าหมาย วางแผนหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ปรึกษาถึงวิธีการทำงานครูกระตุ้นโดยใช้คำถามและทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ หลังจากที่ได้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยต่อการจัดประสบการณ์ฯ เด็กมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จากการสังเกต เด็กมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ วางแผนอย่างเป็นขั้นตอน รับฟังและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือ แบ่งปัน ปลอดภัยทั้งทางวาจาและการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ พรเพ็ญ บัวทอง (2555) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กอนุบาลได้ลงมือปฏิบัติและกระทำด้วยตนเอง สามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน การพัฒนาบุคลิกภาพ ความเชื่อมั่นในตนเอง การพัฒนาการแสดงออกทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จัดเป็นจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ สามารถพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน และเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมให้

เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การจัดสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์ของ ผู้เกี่ยวข้อง ประสพการณ์และกิจกรรมที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดและขั้นตอนการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ประยุกต์ได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมอื่นๆ หรือเนื้อหา บริบทสถานศึกษา และเด็กอนุบาลที่มีความแตกต่างกัน

1.2 ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กด้านพัฒนาการและการให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้กับเด็กที่มีพฤติกรรมทางด้านสังคมที่แตกต่างกัน

1.3 ควรศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถประเมินและสังเกต การเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านอื่นๆ สำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับเทคนิคอื่นๆ นอกเหนือ จากกระบวนการกลุ่ม หรือประยุกต์ใช้แนวคิดกระบวนการกลุ่มร่วมกับแนวคิดอื่นๆ หรือนำไปทดลองในกิจกรรมอื่นๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสำหรับเด็กอนุบาลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สิงห์เรศร์. (2551). ผลของการจัดกิจกรรมประกอบอาหารแบบร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ปฐมวัย. ปรินญาพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิตานันท์ มะลิทอง. (2548). ไอซีทีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- ชลิตา ขวานานนท์. (2552). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ดวงเดือน ศาสตราภกร และ พัชรี ผลโยธิน. (2555). ขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ของเด็กปฐมวัย. ใน อริศรา แก่นอ้วน (บ.ก.), แนวการศึกษาชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย ศึกษา, (9-20). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทศนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิภา เกษตรสมบูรณ์. (2558). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- บุญปารณา มาลาทอง, วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และ สิริวรรณ จรัสวิวัฒน์. (2563). ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 1(1), 36.
- พิจิตรา ธรรมสถิตย์. (2552). ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่างด้วยการแบ่งกลุ่มลุ่มฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขัน ระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและ วัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเพ็ญ บัวทอง. (2555). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศินันท์ สุขสถิต. (2554). ศึกษาโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร: ไอเดียสแควร์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2550). *เอกสารประกอบการเรียนวิชา 'EcED 201 การศึกษาปฐมวัย Early Childhood Education'*. กรุงเทพฯ: หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2553). *ละครแรง เด็กร้าย*. ในสุทธิวรรณ ตัญญาพงศ์ปรัชญ์, Colorbar: รายงานพิเศษเรื่อง การเฝ้าระวังสื่อ, 65-66 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2547). *วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- เสฏฐวุฒิ ไชยอั้ง และ วายุ กาญจนสร. (2563). การพัฒนาทักษะลีลาศจังหวะชะชะช่า โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสอ่งดาววิทยาคม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 31(2), 116.
- อมรรัตน์ สารบัญญัติ. (2563). การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เน้นกระบวนการกลุ่ม. *วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี*. 1(2), 136
- Baumeister, R. F., & Bushman, B. J. (2008). *Social psychology and human nature*. Florida: Thomson Wadsworth.
- Beaty, J. J. (2005). *Observing development of the young child*. New Jersey: Merrill Prentice Hall.

- Buray, S., & Judith, O. (1996). Rater agreement indexes for performance Assessment. *Educational and Psychological Measurement*. 56(2): 256.
- Ciampa, C. Farr, J. & Kaplan K. (2000). *Improving social competencies through the use of cooperative learning and conflict resolution*, Eric Education Resource Information Center.
- Eisenberg, M. E., Olson, R. E., Neumark-Sztainer, D., Story, M., & Bearinger, L. H. (2004). Correlations between family meals and psychosocial well-being among adolescences. *Arch pediatr adolesc med*.
- Mussen, P., & Eisenberg-Berg, N. (1977). *Roots of caring, sharing, and helping: The development of pro-social behavior in children*. W. H. Freeman.
- Johnson, D.W. and Johnson, F.P. (2003). *Joining Together: Group Theory and Group Skill*. (8th ed.). Boston: Allyn and Bacon.